

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

„HRAVÁ DRUŽINA“

Mateřská škola, Základní škola a Dětský domov,
Ivančice

školní rok 2014/2015

Obsah

1	Identifikační údaje	3
2	Charakteristika školní družiny	5
3	Podmínky pro výchovu a vzdělávání	6
3.1	Podmínky pro přijímání účastníků.....	6
3.2	Materiální podmínky	7
3.3	Personální podmínky	8
3.4	Ekonomické podmínky	8
3.5	Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví, psychosociální podmínky	10
4	Cíle zájmového vzdělávání ve školní družině	12
4.1	Klíčové kompetence	13
5	Formy vzdělávání školní družiny.....	18
5.1	Organizace činností školní družiny	19
5.2	Roční časový plán	20
6	Obsah vzdělávání školní družiny.....	22
6.1	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	25
7	Evaluační procesy	25
8	Přílohy.....	27

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

1 Identifikační údaje

Název programu: **Školní vzdělávací program pro školní družinu „Hravá družina“** zpracovaný podle ustanovení § 5 odst. (2) zákona č. 561/2004 Sb.

č. j. s 277/2013 Kře

Předkladatel:

- Název školy: Mateřská škola, Základní škola a Dětský domov, Ivančice
- Adresa: Široká 42, 664 91 Ivančice
- IČO: 70 840 661
- Identifikátor zařízení: 600 025 128
- Právní forma: příspěvková organizace
- Ředitelka: Ing. Marta Špalková
- Zástupkyně ředitele: PaedDr. Miroslava Křupalová
- Vedoucí vychovatelka internátu, dětského domova a školní družiny: Bc. Blanka Šlezingerová
- Koordinátor ŠVP: PaedDr. Miroslava Křupalová

Kontakty:

- telefon: 546 451 931, 777 572 070, ředitelka 725 961 069, zástupkyně ředitelky 725 961 134, vedoucí vychovatelka 725 961 148
- e-mail: spec.sk.iva@volny.cz
- www: specskiva.cz

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

Zřizovatel:

- Název zřizovatele: Jihomoravský kraj
- Adresa: Brno, Žerotínovo náměstí 3/5, PSČ 601 82
- Kontakty: Ing. Simona Neubauerová, vedoucí úseku speciálního školství, tel. 541 651 111, neubauerova.simona@kr-jihomoravsky.cz

Kapacita: 15 účastníků

- Počet oddělení: 1
- Počet přihlášených dětí: 13

Vychovatelky:

- Mgr. Mária Šufeislová
- Pavla Schořová

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2013

Školská rada projednala dne: .....

Razítko školy:

Podpis ředitelky: .....

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

2 Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí školského zařízení Mateřská škola, Základní škola a Dětský domov, Ivančice.

Školní vzdělávací program školní družiny navazuje na školní vzdělávací programy ostatních subjektů zařízení. Ve školském zařízení se realizují tyto vzdělávací programy:

- MŠ – Hravý svět podle RVP pro PV
- ZŠ – Hravá škola podle RVP pro ZV, Hravější škola podle RVP pro ZV - LMP
- ZŠS – Nejhravější škola podle RVP pro ZŠS
- INTERNÁT – Hravé odpoledne podle ustanovení § 5 odst. (2) zákona č. 541/2004 Sb.
- DD – Hravý domov podle ustanovení § 5 odst. (2) zákona č. 541/2004 Sb.

Posláním školní družiny je zajistit žákům výchovu a vzdělávání a v maximální možné míře rozvíjet smysluplné trávení volného času. ŠD je mezičlánkem mezi vzděláváním ve škole a výchovou v rodině a rodině je důležitým výchovným partnerem. Plní výchovně vzdělávací cíle, rozvíjí nadání dětí, uplatňuje individuální přístup, speciálně pedagogické zásady u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Prohlubuje dovednosti formou her, výletů, soutěží, četbou, besedami, motivačními projekty. Zabezpečuje odpočinek, relaxaci, sportovní, výtvarné, pracovní a spontánní činnosti. Zaměřuje se na ochranu životního prostředí, dodržování zásad bezpečnosti a zdravý životní styl. Má důležitou úlohu v prevenci sociálně patologických jevů. Nově vybudované prostory vytváří vhodné a pohodové klima a rozvíjí estetické cítění.

Důležitým specifikem je zaměření výchovně vzdělávací práce na děti se zdravotním postižením, návaznost na vzdělávání v ZŠ a ZŠS a uplatňování speciálně pedagogických postupů určených pro konkrétní typ a stupeň zdravotního postižení (sluchového, mentálního, kombinovaného a vad řeči). Rozvíjení slovní zásoby s využíváním různých alternativních forem komunikace. Každá činnost je vykonávána s ohledem na individuální potřeby konkrétního dítěte.

Školní družina byla zřízena jako nezbytný krok po transformaci školského zařízení a změnou nabízených vzdělávacích možností. S nárůstem žáků školy z blízkého okolí, kteří nepotřebovali využívat služby internátu a zaměstnaností rodičů těchto žáků, se neustále zvyšoval zájem o školní družinu.

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

3 Podmínky pro výchovu a vzdělávání

3.1 Podmínky pro přijímání účastníků

Přijímání účastníků do školní družiny se řídí aktuálním Vnitřním řádem školní družiny č. j.: s 270/2013 Kře

- pro přijetí účastníka do školní družiny podává zákonný zástupce přihlášku na každý školní rok na školním formuláři
- ředitelka školy písemně vyrozumí zákonného zástupce účastníka o přijetí nebo nepřijetí do školní družiny
- do školní družiny jsou přijímáni žáci prvního stupně základní školy, mohou být také přijati i žáci prvního stupně základní školy speciální, dovoluje-li to jejich zdravotní stav
- zápis probíhá v termínu určeném ředitelkou školy

Výňatek z Vnitřního řádu školní družiny:

Ředitelka školy stanoví ve vnitřním řádu pro jednotlivé formy zájmového vzdělávání podle § 2 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání způsob evidence účastníků takto:

2.1 Ve školní družině je určena ředitelkou školy jako vedoucí zaměstnanec, vedoucí vychovatelka (Bc. Blanka Šlezingerová), která zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností. Vybírání poplatků zajistí administrativní pracovnice (pokladní paní Křečková) v pracovní dny od 8:00 - 16:00 hod.

2.2 O přijetí účastníka k činnosti družiny ve formě pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti, a další podobné činnosti spojené s pobytem mimo školu, rozhoduje ředitelka školy na základě písemné přihlášky. Součástí přihlášky k pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny.

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

3.2 Materiální podmínky

Školní družina je součástí školského zařízení Mateřská škola, Základní škola a Dětský domov, Ivančice. Budova školy původně zřízena pro jedince se sluchovým postižením.

Školní družina má jedno oddělení a je určena pro jedince se zdravotním postižením.

Třída školní družiny se nachází v původní historické budově. Je určena výhradně pro provoz družiny. Skládá se ze dvou místností. Je zcela nově zrekonstruována, tak aby splňovala hygienické požadavky, zásady bezpečnosti a estetická kritéria. Je vybavena novým nábytkem, funkčními estetickými prvky, pomůckami, hračkami, stolními hrami a materiálem pro rozvíjení zájmové činnosti. Ve větší vstupní místnosti jsou umístěné stoly, zázemí pro pedagogické pracovníky, systém skříněk na ukládání potřeb pro děti a pojízdný pult s výtvarnými potřebami. Tato místnost je určena převážně na tvořivou zájmovou činnost. V druhé místnosti jsou rozmístěné hrací koutky – koutek s dětskou kuchyňkou a kočárkem, koutek se stolečkem na stolní hry, hrací koutek s policovým systémem na ukládání her, kobercem, tabulí a koutkem na občerstvení. Tato místnost je určena převážně pro spontánní činnost. Třídy jsou prostorné dostatečně osvětlené, poskytují klidné inspirující prostředí.

Školní družina může ke svým činnostem využívat školní kuchyňku, knihovnu a tělocvičnu. Pro pobyt venku využívá školní zahradu s herními a relaxačními prvky, hřištěm a přírodní učebnou. Školní zahrada má dostatek prostoru i pro jízdu na kole či koloběžce. Pro vycházky je využíváno blízké okolí školy.

Přímo ve třídě je umístěn telefon, umožňující otevírání dveří zákonným zástupcům a okamžité spojení s rodiči.

Pedagogičtí pracovníci průběžně sledují stav a zlepšování materiálních podmínek. V blízké době bychom chtěli prostory školní družiny dovybavit relaxačními prvky, audiotechnikou a moderními materiály pro tvořivou činnost.

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

3.3 Personální podmínky

Pedagogické působení zajišťují 2 vychovatelky.

Mgr. Mária Šufeislová

Pavla Schořová

Jedna vychovatelka je plně kvalifikovaná a jedna vychovatelka si doplňuje kvalifikaci. Dle možností si obě vychovatelky rozšiřují odborné zaměření v akreditovaných kurzech a samostudiem.

3.4 Ekonomické podmínky

Stanovení výše úplaty za zájmové vzdělávání ve školní družině stanovuje ředitelka školy.

Výňatek z Vnitřního řádu školní družiny:

2.3 Je-li výše úplaty stanovena rozpočtem, nesmí rozpočtové příjmy na účastníka překročit rozpočtové výdaje na účastníka o více jak 20 %. V ostatních případech nesmí výše úplaty překročit 120 % průměrných skutečných neinvestičních výdajů na účastníka v uplynulém kalendářním roce ve stejné nebo obdobné činnosti. Do rozpočtových výdajů, popřípadě do skutečných neinvestičních výdajů se nezahrnují výdaje na platy, náhrady platů, nebo mzdy a náhrady mezd, na odměny na pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na sociální politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na přiděly do FKSP a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí a žáků zdravotně postižených, na učební pomůcky a rovněž výdajů na DVPP, na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání, poskytované ze státního rozpočtu.

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

Podmínky úplaty

2.3.1 Ředitelka školy touto směrnicí stanovila příspěvek rodičů a zákonných zástupců žáka na částečnou úhradu neinvestičních nákladů ve školní družině za ranní i odpolední provoz na 250,- Kč/měsíc a u ranní družiny 120,- Kč/měsíc s účinností od 2. 9. 2013. Tato částka platí i pro každé další dítě v případě docházky sourozenců do školní družiny.

2.3.2 Úplata je splatná za každý měsíc předem, a platí se v hotovosti v jedné splátce do 10. v daném měsíci. Pokud za dítě není úplata uhrazena, administrativní pracovnice (pokladní) o tom uvědomí ředitelku školy nejpozději do jednoho měsíce.

2.3.3 Pokud za dítě není uhrazena úplata, ředitelka školy může rozhodnout o vyloučení žáka ze školní družiny.

Snížení nebo osvobození od úplaty

2. 4 Výši úplaty může ředitelka školy snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže

a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,

b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo

c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost prokáže ředitelce předložením potvrzení Obecního úřadu o sociální nouzi.

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

3.5 Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví, psychosociální podmínky

Podmínky bezpečnosti, ochrany zdraví a pravidla chování účastníků ve školní družině jsou stanoveny ve Vnitřním řádu školní družiny a rádech prostor, které školní družina využívá.

Vychovatelka odpovídá za bezpečnost účastníků ve školní družině. Účastníci jsou seznámeni se zásadami bezpečnosti a jsou povinni se jimi řídit. O poučení provede vychovatelka zápis do Přehledu výchovně vzdělávací práce v první hodině školního roku a dodatečné poučení u účastníků, kteří v první hodině chyběli. Přijímá opatření k prevenci rizik a minimalizuje nebezpečí vzniku úrazů.

Podmínky pro hygienické působení se řídí vyhláškou ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb. Ve školní družině je zajištěna vhodná struktura režimu dne, zdravé prostředí, stravovací a pitný režim a dostupnost prostředků první pomoci.

Při snížení počtu účastníků (např. z důvodu nemoci je možné spojení oddělení se skupinami internátu). O této skutečnosti je vychovatelka povinna neprodleně informovat vedení školy.

Psychosociální podmínky

Výchovné působení vychovatelky vychází z požadavků pedagogiky volného času založené na dobrovolnosti. V průběhu všech činností vychovatelky respektují zvláštnosti psychického i fyzického vývoje dětí a zabezpečují individuální přístup. Činnosti vychází ze zájmu dětí a vedou k praktickým zkušenostem a vlastnímu prožitku.

Ve ŠD je kladen důraz na vhodnou strukturu režimu, klidné prostředí a pohodové sociální klima. Je zajištěn dostatek relaxace i aktivního pobytu. Sounáležitost školní družiny se školou je samozřejmostí.

Vychovatelky uplatňují speciálně pedagogické postupy a využívají spolupráce se školní psychologkou.

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

Výňatek z Vnitřního řádu školní družiny:

4.1 Všichni žáci se chovají při pobytu ve škole i mimo školu tak, aby neohrozili zdraví a majetek svůj ani jiných osob. Žákům není v době mimo vyučování zdržovat se v prostorách školy, pokud nad nimi není vykonáván dozor způsobilou osobou. Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během pobytu žáků ve školní budově, nebo mimo budovu při akci pořádané školou žáci ihned ohlásí. Vychovatelé školní družiny provedou prokazatelné poučení žáků v první hodině školního roku a dodatečné poučení žáků, kteří při první hodině chyběli, provedou o tom písemný záznam. Škola odpovídá za žáky v době dané rozvrhem činnosti družiny.

4.2 Všichni zaměstnanci školy jsou při vzdělávání a během souvisejícího provozu školy povinni přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování, poskytovat jim nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

4.3. Pedagogičtí zaměstnanci dodržují předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a protipožární předpisy; pokud zjistí závady a nedostatky, ohrožující zdraví a bezpečnost osob, nebo jiné závady technického rázu, nebo nedostatečné zajištění budovy, je jejich povinností informovat o těchto skutečnostech nadřízeného a v rámci svých schopností a možností zabránit vzniku škody. Sledují zdravotní stav žáků a v případě náhlého onemocnění žáka informují bez zbytečných průtahů vedení školy a rodiče postiženého žáka. Nemocný žák může být odeslán k lékařskému vyšetření či ošetření jen v doprovodu dospělé osoby. Třídní učitelé zajistí, aby každý žák měl zapsány v žákovské knížce tyto údaje: rodné číslo, adresu, telefonní čísla rodičů do zaměstnání a domů, adresu a jméno ošetřujícího lékaře.

Při úrazu poskytnou žákovi nebo jiné osobě první pomoc, zajistí ošetření žáka lékařem. Úraz ihned hlásí vedení školy a vyplní záznam do knihy úrazů, případně vyplní předepsané formuláře. Ošetření a vyplnění záznamů zajišťuje ten pracovník, který byl jeho svědkem nebo který se o něm dověděl první.

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

4 Cíle zájmového vzdělávání ve školní družině

Školní družina je nedílnou součástí školy a její vzdělávací cíle jsou v souladu se vzdělávacími cíli školy. Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. **Připravit účastníky pro co nejvíce samostatný život ve společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho dle jeho možností vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi a postoji.**

Základní cíle:

- rozvíjet dítě, jeho dovednosti a schopnosti
- osvojit si základy hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získat osobní samostatnost a schopnost projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Specifické cíle:

- **vychovávat k smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času**
- umožňovat odpočinkové a relaxační činnosti, trávit volný čas v klidné, radostné a tvořivé atmosféře
- rozvíjet slovní zásobu a komunikační dovednosti, využívat alternativní a augmentativní formy komunikace, posilovat funkční komunikační systém
- posilovat kamarádské vztahy
- vychovávat ke zdravému životnímu stylu
- vytvářet kladný vztah k přírodě a učit chránit životní prostředí
- rozvíjet estetické citění a výtvarné dovednosti
- posilovat pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky
- podněcovat k tvořivému myšlení a logickému uvažování
- vést k úctě k jiným lidem a podporovat sociální citění a citlivé vztahy

4.1 Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- dokončí započatou práci
- zhodnotí své výkony
- získává poznatky spontánně i vědomě
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si jevů kolem sebe, poznává a chápe jejich souvislosti
- pozoruje, spolupracuje při experimentování
- vědomosti získává z různých zdrojů a orientuje se v nich, pracuje s texty
- získané poznatky a zkušenosti uplatňuje v praktických situacích

2. Kompetence k řešení problémů

- všímá si problémů, učí se problém pochopit, řeší podobné problémové situace
- promýšlí řešení problému, hledá jeho příčiny
- nevyhýbá se problémům
- pozná správná a chybná řešení
- kooperuje při řešení problému, spontánně řeší problém
- přizpůsobí se změnám

3. Kompetence komunikativní

- používá funkční komunikační systém
- vyjádří své myšlenky, potřeby, přání, otázky
- komunikuje s dospělými i vrstevníky
- dokáže používat alternativní a augmentativní komunikace
- učí se vyjadřovat písemně a ovládat telefon
- naslouchá druhým

4. Kompetence sociální a interpersonální

- rozhoduje o svých činnostech, učí se uvědomovat si důsledky svého chování
- plánuje, organizuje, řídí a hodnotí jednoduché situace
- omluví se a projeví ohleduplnost
- rozpozná vhodné a nevhodné chování
- požádá o pomoc při řešení určitého problému
- podílí se na vytváření příjemné atmosféry
- spolupracuje s vrstevníky, dělí se o pomůcky, materiály
- přijme kompromis
- respektuje dohodnutá pravidla, podílí se na utváření pravidel, chápe společenská pravidla
- je tolerantní

5. Kompetence občanské

- vnímá nespravedlnost, uvědomuje si svá práva i práva druhých
- dbá na své osobní zdraví i zdraví druhých
- vnímá sociální a kulturní prostředí
- zapojuje se do sportovních aktivit a do zlepšování školního prostředí a životního prostředí
- vnímá tradice a kulturní dědictví

6. Kompetence k trávení volného času

- vybírá si zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- účelně využívá svůj volný čas
- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech
- odmítá nevhodné nabídky pro trávení volného času

Naplňování klíčových kompetencí:

KU (1)

- rozvíjíme individuálně dle možností každého žáka s ohledem na druh a stupeň zdravotního znevýhodnění
- vytváříme příznivé klima a příjemné prostředí, pozitivně ovlivňujeme vztah žáka k učení
- učíme žáky pracovat s různými texty a získávat z nich potřebné informace, orientovat se v informačních zdrojích
- umožňujeme zkušenosti využít v praktických situacích a upevňovat je vlastním prožitkem
- učíme žáky používat dětské slovníky, encyklopedie a odborné publikace
- vedeme žáky k poznávání vlastních možností a schopností společným pozorováním, rozhovorem a hodnocením dosažených výsledků
- navozujeme situace a úkoly vycházející co nejvíce z praktického života s důrazem na vlastní prožitek žáka
- umožňujeme žákům prezentaci výsledků vlastní práce

KŘP (2)

- rozvíjíme zejména vytvářením modelových situací, skupinové práci a možností vlastního prožitku
- učíme žáky pojmenovávat konkrétní problémy a upozorňujeme na jejich závažnost
- společně řešíme kázeňské nebo vztahové problémy
- vedeme žáky k vytváření vlastních pracovních postupů
- formou dramatizace a hrou problémových úloh učíme žáky samostatnému úsudku a rozhodování
- s žáky hovoříme o problému a umožňujeme vyjadřovat se k problémům a navrhnout řešení
- dbáme, aby žáci přijímali důsledky svých rozhodnutí
- předkládáme varianty řešení
- pomáháme řešit vlastní problémy

KK (3)

- vytváříme dostatek příležitostí pro vyjadřování žáků, provokujeme je k řeči, užíváme AAK
- vedeme žáky ke komunikaci v běžných každodenních situacích, upevňujeme správnou výslovnost
- podporujeme verbální i neverbální komunikaci
- učíme žáky formulovat a vyjadřovat vlastní myšlenky a otázky, rozvíjíme vyjadřování celou větou
- poskytujeme dostatečný časový prostor
- učíme žáky naslouchat
- učíme žáky obhajovat vlastní názory
- učíme pravidla komunikace a vystupování (neskáčeme do řeči,...)
- podporujeme poznávání a používání technických, informačních a komunikačních prostředků

KSP (4)

- rozvíjíme formami sociálního učení (přejímá různé sociální role)
- zapojujeme žáky do organizace činností
- stanovíme a dodržujeme společná pravidla chování
- vedeme žáky k toleranci a schopnosti empatie
- vedeme žáky k uvědomění si nezbytnosti pomáhat mladším, slabším a méně nadaným spolužákům
- učíme žáky rozpoznávat a pojmenovávat vlastní chyby a nedostatky
- seznamujeme žáky s riziky patologických forem chování

KO (5)

- rozvíjíme vedením žáků k respektování druhých a k odmítání fyzického a psychického násilí
- vedeme k ochraně svého zdraví a ochraně životního prostředí
- důsledně dodržujeme pravidla chování, společně vytváříme pravidla

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

- informujeme o právech a povinnostech občana demokratického státu
- seznamujeme s hodnotami a tradicemi
- společně prožíváme vybrané tradice
- učíme rozpoznávat pozitivní a negativní projevy chování, využíváme modelové situace
- seznamujeme žáky s fungováním důležitých orgánů a institucí, informujeme o rasismu
- seznamujeme s důsledky užívání návykových látek
- nacvičujeme praktické sociální situace – v obchodě, u lékaře, na poště,...
- navštěvujeme knihovnu

KTVČ (6)

- zapojujeme se do činností společně s dětmi, seznamujeme je s vlastními zájmy
- vedeme je, aby uměli účelně trávit volný čas, pojmenováváme vhodné a nevhodné činnosti
- nabízíme dostatek činností
- vedeme žáky, aby si vybírali dle svých zájmů a dispozic
- motivujeme rozvíjení činností, které žáky baví, a snažíme se, aby je rozvíjel v organizovaných i individuálních činnostech

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

5 Formy vzdělávání školní družiny

PRAVIDELNÁ ČINNOST – je každodenní činnost, daná týdenní skladbou zaměstnání. Převážně zaměřená na organizované aktivity zájmového charakteru a smysluplného trávení volného času. Zahrnuje činnosti odpočinkové, individuální a spontánní. Klade důraz na metody a formy práce a naplávání klíčových kompetencí.

PŘÍLEŽITOSTNÉ AKCE – nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Jedná se o významnější akce a někdy jsou určeny i rodičům nebo i širší veřejnosti.

INDIVIDUÁLNÍ ČINNOSTI – stanovuje cíle pro konkrétního žáka a rozvíjí a posiluje dané vědomosti, schopnosti a dovednosti dle individuálních možností. Vychovatelka dle znalostí žáka určí, co a jakou formou bude rozvíjeno a posilováno.

SPONTÁNNÍ AKTIVITY – představují každodenní individuální činnosti, následují po řízené a organizované části pobytu ve ŠD, v rámci ranního pobytu nebo v tzv. koncové družině před odchodem domů, také při pobytu venku. Při těchto činnostech zajišťují vychovatelky bezpečnost žáků, podněcují jejich vlastní aktivity. Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují nebo se vzájemně prolínají.

ODPOČINKOVÉ ČINNOSTI – zahrnuje klidové a relaxační činnosti ráno a po obědě, poslechové činnosti, individuální hry, ale také aktivní odpočinek

PŘÍPRAVA NA VYUČOVÁNÍ – vypracování domácích úkolů se souhlasem zákonných zástupců, zábavné procvičování učiva formou didaktických her a soutěží, získávání nových poznatků při praktických činnostech

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

5.1 Organizace činností školní družiny

7:00 – 8:00

ranní družina – odpočinková a relaxační činnost, společná četba, komunikační kruh, klidové a stolní hry, spontánní aktivity, odvedení dětí do tříd

11:40 – 12:00

dozor u oběda

12:00 – 13:00

individuální odpočinek dle potřeb dětí, relaxace, četba, komunikační kruh, volná hra v hracích koutcích dle zájmu dětí, individuální i kolektivní hry

13:00 – 14:15

odpolední zájmová činnost – výtvarná, tvořivá, pracovní, hudební, rytmická, pohybová, sportovní

14:15 – 15:10

pobyt venku, vycházka

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

15:10 – 15:30

svačina

15:30 – 16:00

individuální zájmová činnost, příprava na vyučování, didaktické hry, úklid, postupné odcházení dětí

5.2 Roční časový plán

Roční plán činností ve školní družině

Roční plán činností ve školní družině vychází z rámcového přehledu činností „volného“ odpoledne pro internát, dětský domov a školní družinu a také z celoročního celoškolského projektu Vodní svět.

Obsahuje:

- pravidelné činnosti
- příležitostné akce
- spontánní aktivity
- odpočinkové činnosti
- přípravu na vyučování

Náměty pro činnosti ve školní družině:

ZÁŘÍ	seznámení s bezpečností, seznámení s kamarády, s paními vychovatelkami, stanovení třídních pravidel, výzdoba družiny, sportování na hřišti – hod na cíl, vyrábění akvária, výroba ježka, tvoření z korálek, pozorování ryb v rybníce a malování žáby, sportovní a didaktické hry, procvičování do školy, vytvoření svého symbolu, zavedení projektu Česko čte dětem, výroba velkého stromu (roční období)
ŘÍJEN	malování ryb, vodní říše, výroba stolní hry, drakiáda, různé výtvarné techniky, sportovní a didaktické hry, výroba různých vodních her, domina, stolní hry, puzzle, sledování filmu Hledá se Nemo, dýňobraní, kaštanobraní, vyrábění postaviček, zavírání zahrady, jablkobraní, procvičování do vyučování
LISTOPAD	čtení v encyklopedii, Vyhledávání informací o vodním a podmořském světě, malování na sklo a keramiku, sportovní a didaktické hry, Cesta za světýlky, příprava krmítek na zimu, pečení perníkových čertů a Mikulášů, vyrábění z přírodnin, barvení trik
PROSINEC	Mikulášská merenda, sportovní a didaktické hry, výroba vánočních přání, dárečků, vystoupení na školní živý betlém, adventní zvyky, zdobení stromečku, výroba vánočních ozdob, pečení vánočního cukroví na společné vánoční posezení, vánoční řetězy, Vánoce u nás a ve světě, zpívání koled, pečení a výroba perníkové chaloupky, malování na kamínky
LEDEN	čtení ve školní knihovně, sportovní a didaktické hry, orientace v čase – určování dnů, hodin,..., zimní hry – klouzání, bruslení, bobování, sáňkování, běžkování, stavba iglú, kresba do sněhu, barvení sněhu, pokusy se sněhem, stopy ve sněhu, práce s látkou, kartonem,..., krmení ptáčků, hry se stavebnicemi
ÚNOR	výroba karnevalových masek, maškarní karneval, sportovní a didaktické hry, seznámení s obdobím masopustu, výroba valentýnských přání, vyhledávání informací o svátku sv. Valentýna, oslava svátku sv. Valentýna, pečení a zdobení perníkových srdíček
BŘEZEN	malování mandal, vyrábění domečku z přírodnin, poznávání jarních květin, pozorování probouzející přírody, sportovní a didaktické hry, výroba a vynášení Moreny, otevírání zahrady, výroba květin z různých materiálů, malování na kamínky, zpívání o jaru, textilní koláže
DUBEN	sportovní a didaktické hry, oslava Velikonoc, zpívání koled, pletení pomlázky, zdobení kraslic, výroba zajíčků, kuřátek, oveček, soutěž o nejkrásnější velikonoční kraslici, velikonoční dílny, pečení velikonočních perníčků, Den Země, sázíme a pečujeme o bylinky, bezpečně ze školy a do školy – pravidla silničního provozu, pálení čarodějnic, výroba čarodějnice

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

KVĚTEN	projekt Česko čte dětem, moje rodina, výroba dárku pro maminku, básničky pro maminku, sportovní a didaktické hry, vodní olympiáda, malování, lepení, různé výtvarné techniky, hry se stavebnicemi, pobyt venku a na hřišti – míčové hry, hod na cíl, vycházka k rybníku
ČERVEN	oslava Dne dětí, malování vodních zvířat, vystoupení na Zahradní slavnost, sportovní a didaktické hry, výroba vlastní knížky o vodním světě, ilustrování, práce s látkou, hry v přírodě, prázdninové těšení, rozloučení s kamarády, Zahradní slavnost

Poznámka:

Vychovatelky plánují zájmové činnosti dle individuálních potřeb žáků, přizpůsobují je momentálním potřebám dětí, respektují aktuální situaci ve družině a přihlížejí k ročnímu období.

6 Obsah vzdělávání školní družiny

Obsah výchovně vzdělávacích činností je zpracován jako „nabídka“ činností, ze kterých si vychovatelky vybírají podněty a podrobně zpracovávají v měsíčních tematických plánech. Cíle jsou přizpůsobeny konkrétním žákům v oddělení.

Pravidelné činnosti:

Tematické okruhy	<p>Místo, kde žijeme (domov, škola, město) U nás doma, Náš dům, Naše škola není bludiště, Cesta do školy, Obec, v níž žijeme, Městský úřad, Policie, Knihovna, Na poště, Čím jezdíme a čím můžeme jezdit, Chodec, cyklista, Jak žijeme, Naši pomocníci, Ochránci pořádku, Objevitelé, Zahumny, Jsem Čech, Tradice našeho města</p>	Zahrnuje poznávání svého nejbližšího okolí, hledání nových věcí, organizaci života v rodině, ve škole, dopravní výchovu, orientaci a pohyb ve svém okolí.
	<p>Lidé kolem nás (rodina, kamarádi, všude žijí lidé, svátky a oslavy, jak se správně chovat) Naše rodina, Babička a dědeček, Sestřenice, bratranec, teta a strýc, Den matek, Co vyprávěly peníze, Kamarádi, Nejsme všichni stejní, Všude žijí lidé, Učíme se toleranci a pořádku, Každý den má někdo svátek, Karneval, Advent, Kouzelný čas Vánoc, Velikonoce, Den dětí, Známe kouzelná slovíčka, Jdeme na výstavu, Řekni to i beze slov, V restauraci a u stolu, V jídelně, Co jsme viděli v televizi (základ mediální výchovy)</p>	Děti si osvojují zásady vhodného chování a jednání, učí se vzájemné úctě a toleranci, uvědomují si podstatu a význam empatie, rozvíjí slovní zásobu.
	<p>Lidé a čas (naš denní režim, jak se mění lidé, jak se mění města) Co děláme během dne, Co jsme dělali včera, Náš kalendář, Měření času, Co děláme ve volném čase, Když jsme byli malí, Když velcí byli malí, Kronika školy, Jak pomáhaly děti dříve doma, jak dnes?, Malý pomocník, Putování časem, Naše město dnes a dříve, Staré předměty, Lidé a minulost. Řemeslníci</p>	Děti se učí orientovat v čase, prostoru, seznamují se s historií své rodiny, své obce, s tradicemi a zvyky. Budují a dodržují správný režim, podílí se na vytváření pravidel.
	<p>Rozmanitost přírody (příroda okolo nás – rostliny, živočichové, roční období, počasí, voda, chráníme si své životní prostředí)</p>	Děti poznávají rozmanitost a změny, ke kterým dochází v přírodě v souvislosti se střídáním ročních období, učí se žít v souladu s přírodou a chránit ji. Učí se třídit odpad.

	<p>Jak se mění strom, Stavíme z přírodnin, Město v lese, S hlavou v oblacích, Naše květiny, Jak se budí semínko, Pod kameny, Naši kamarádi – zvířátka, Zvířata a jejich mláďata, Příroda a my, Jaro, Léto, Podzim, Zima, Týden, měsíc, rok, Den Země, Co do přírody nepatří, Hrnečku, vař, Obrázky z cest, Cesta do pravěku</p>	
	<p>Člověk a jeho zdraví (poznáváme své tělo, pečujeme o své zdraví, chodíme ven každý den) Já, Hygienické návyky, Poznáváme svoje tělo, Náš zdravý jídelníček, Jídlo – součást dne, Chci být zdraví, U lékaře, Příroda léčí, Náš vzhled, Úsměv nám sluší, Den bez úrazu, Au! To bolí, Chodím ven, Příroda je naše tělocvična, Zimní radovánky, Míčové hry, Sportovní odpoledne</p>	<p>Poznávání sebe sama. Děti se seznamují s člověkem jako lidskou bytostí, vysvětlují si pojem denní režim, seznamují se s nemocemi, prevencí a první pomoci, upevňují hygienické návyky. Dodržují bezpečnost při všech činnostech.</p>

Příležitostné činnosti:

<p>Tematické okruhy</p>	<p>Školní těšení – seznamování, vítání Drakiáda Dýňobraní Cesta za světýlky Mikulášská besídka Vánoční zvyky Živý betlém Svatý Valentýn Maškarní karneval Vynášení Moreny Otevírání zahrady Pálení čarodějnic Velikonoční zvyky Oslava dne dětí Prázdninové těšení</p>	<p>Akce příležitostné činnosti každoročně se opakující ve školní družině.</p> <p>Děti se seznamují se svátky, zvyky a tradicemi v určitém období roku.</p> <p>Činnosti vychází také z celoročního celoškolského projektu.</p>
-------------------------	---	---

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

6.1 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní družina při MŠ, ZŠ a DD, Ivančice je určena výhradně pro žáky se zdravotním postižením. Mohou ji navštěvovat žáci ZŠ i ZŠS s postižením sluchovým, mentálním, kombinovanými vadami, vadami řeči a poruchou autistického spektra (žáci s PAS pouze v případě zvládnutí sociálního prostředí ŠD). **Program ŠD důsledně navazuje na jejich školní vzdělávání.**

Při výběru činností, motivace a hodnocení je nutné vycházet z druhu a stupně zdravotního postižení každého dítěte, respektovat individualitu a dbát o všestranný rozvoj.

Při začleňování do volnočasových aktivit je žákům se zdravotním postižením věnována zvláštní pozornost.

7 Evaluační procesy

Evaluace práce ŠD je součástí autoevaluační činnosti školy.

Cílem autoevaluace je zhodnocení stavu, zjistit informace o tom, jak funguje ŠVP v družině, jaké je prostředí, v němž se realizuje výchova.

Má význam při korekcích a inovacích výchovného působení, při změnách vzdělávacích a výchovných strategií a určování nových priorit. Zabývá se působením činností a vychovatelek na jednotlivé žáky. V náplni volnočasových aktivit by mělo **najít uplatnění každé dítě**. Zde nejsou důležité výsledky, ale samotná činnost a snaha dítěte. Práce je dobrovolná a děti by měla naplňovat radostí. Doba a způsob odpočinku se řídí potřebami dětí a přispívá k odreagování a regeneraci sil. Při hodnocení je kladen důraz na povzbuzení, ocenění a pozitivní vyjádření, dítěti by mělo ukázat, v čem se zlepšilo a co se mu daří.

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

Vnitřní evaluační systém:

- *individuální* – provádí sama každá vychovatelka – průběžné sebehodnocení, hledání nových metod a postupů vedoucích ke kvalitnějším výsledkům
- *týmové* – provádí kolektiv vychovatelek např. na metodických sdruženích, při vzájemných hospitacích, při spolupráci se vychovatelkami internátu a dětského domova a třídními učitelkami – stanovení společného postupu pro další období nebo pro provádění úprav ŠVP
- *vedení školy* – hodnocení provádí vedení školy vlastními prostředky (pozorování, kontroly, hospitace) a sleduje naplňování cílů, plnění poslání družiny, práci vychovatelek, vzájemnou spolupráci, rozvoj dětí, sociální klima a realizaci ŠVP

Vnější evaluační systém:

- zpětná vazba ze získaných informací od rodičů a dětí
- hodnocení zřizovatele a České školní inspekce
- hodnocení veřejnosti podle prezentace činností ŠD

Hodnotící kritéria: podmínky činnosti (režim dne, uspořádání činností, vhodnost prostředí), organizace činnosti (motivace, speciálně pedagogické postupy, využívání pomůcek, zásady pedagogiky volného času, časové rozložení činností), činnosti vychovatelek (jednání s žáky, způsob komunikace, pestrost volených činností), úroveň dalšího vzdělávání vychovatelek, stav materiálních podmínek a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Techniky:

- průběžné denní hodnocení
- vzájemné rozhovory a hospitace, neformální sdělování vlastních zkušeností
- zpětná vazba bezprostředních reakcí dětí
- zpětná vazba zájmu rodičů o činnosti ve školní družině
- pozorování, rozhovory, hospitace, analýza dokumentů, analýza činností

ŠVP pro Školní družinu při Mateřské škole, Základní škole a Dětském domově, Ivančice

8 Přílohy

- Vnitřní řád školní družiny
- Tabulka pro týdenní plán
- Tabulka pro měsíční plán